

Szabad MAGYAR SZÓ

Az követi el a legnagyobb vétséget a nemzete ellen, aki...

Ki a magyar? – erre a kérdésre (mostanában) az uralkodó pártokhoz/párthoz való tartozás mondja ki a végső döntést, nem a közösségünkért való munkálkodás

[Káich Katalin](#) | 2023. dec. 25. 19:45

Lévén, hogy egy művelődéstörténeti monográfia megírásának okán az utóbbi hónapokban nagyon sok időt töltök a *Magyar Szóval* az 1945 és 2020 közötti időszakra vonatkozóan, alkalmam nyílik megerősíteni annak a megfellebbezhetetlen alapigazságnak hiteles voltát, miszerint az idő a legigazságosabb és leghibátlanabb fokmérő az emberi tettek kvalitásának elbírálásakor. Mellesleg az is pontosan nyomon követhető, hogyan jutottunk el abba a gyűlölettől mélységesen megfertőzött, elembertelenedett, gyávasággal elegy, félelemmel teli és pénzimádó világba, amely most körülvesz bennünket.

Ugyanakkor az is tetten érhető, hogy tulajdonképpen az okozói és hordozói ennek a könyörtelenségbe torkolló, lélektelen magatartásnak végül is a legszánandóbb teremtményei a Minden Létezőnek, hiszen – ahogy mindenkinek, úgy nekik is – a megtestesüléskor kapott tehetségek az Isten képére teremtettség hírnökeinek kellett volna lenniük az anyagi világban. Viszont ők ezt virtuális, könyörtelen hatalomgyakorlásra cserélték fel, és ily módon megszenstelenítették a kapott isteni adottságot. Merthogy a véges, mulandósághordozó földi élet embere semmilyen valós hatalommal nem rendelkezik. Ezt már kereszténységet felvevő őseink is megfogalmazták: „Por és hamu vagyunk...” Ezt a tényt pedig semmilyen emberi furfanggal, mesterkedéssel nem lehet megváltoztatni. Nem lehet kijátszani.

Azok számára, akik nem hajlandók az anyag beszennyezte világ törvényei szerint élni, az Isten-hitben fogant szellem és lélek erejével felépített és a szeretet által megáldott, egyedül üdvözítő valóság segítségével tehetik meg azt. Jézus tanítása is erről szól. S hogy a mondottaknak miért adok hangot, megpróbálok rá fényt deríteni, mert a fény az egyedüli segítség a sötétségben eltévedt ember számára.

Az ember közvetlen előnyökért ne ingadozzon jobbra-balra

A múlt század kilencvenes éveinek *Magyar Szója* köszönőviszonyban sincs a maival! Egyértelműen nyomon követhető, hogyan lett időközben a napilapunk a mai formájában a szinonimája annak, miszerint elsőkből lesznek az utolsók. Menet közben jó lett volna megszívlelni például **Eörsi István** figyelmeztetését, melyet 1990. április 31-i interjújában adott Penováczy Károlynak. E szerint:

„Nem volna helyes egy egységes ideológia, különösen olyan ne kerülhessen hatalomra, amelyik más ideológiák elfojtását óhajtja. [...] A legfontosabb az, hogy az ember ne engedjen a divatnak, közvetlen előnyökért ne ingadozzon jobbra-balra.” Továbbá „Mindenki ismerje el a másik jogát a másfajta magatartásra”. Illetve „Lesújtó véleményem van a nemzeti utakról. Mind zsákutcába vezettek, és mind az emberek elhülyülésével operáltak.”

Hogy miképpen és miért nem hallgattunk az idézettekre, miért nem szívleltük meg azokat, szépen végigkövethető napilapunk 2012 és 2023 között megtett menetirányán.

Bokros teendőim közepette már hónapok óta Ady Endre verse, az *Én nem vagyok magyar?* című jön velem szembe állandó jelleggel, mint egy tudatalatti kérdésfeltevő sugallat. Radics Viktória *Mi ne lennénk elég magyarok?* című, a Családi Körben megjelent írása emlékeztetett arra, hogy itt az ideje, hogy megírjam ezt a jegyzetet. A beindult gondolat azután bevonzott a témához kapcsolódó s azzal hasonlóságot mutató történeteket, melyek ennek az írásnak a megszületését sürgették.

Jordán Tamás, Latinovits Zoltán mellett korunk egyik emblemikus versmondója például 2021-ben készített egy Ady-estet, melynek címe ugyancsak az „*Én nem vagyok magyar?*” lett. Merthogy, mint mondta egy interjúban, nagyon sok Ady-vers időszerűség szempontjából olyan, mintha ma írta volna valaki.

Sokunkat rossz magyarnak tartanak az önjelölt megmondóemberek

Számomra az, hogy magyar vagyok, aki a 20-21. században állandósult határcserék következményeként éppen most Szerbiában él, olyan természetes állapotnak számított, mint a lélegzetvétel, ami nélkül nem élhet az ember. Kora gyermekkorom óta arra vonatkozóan, hogy miként érdemes magyarnak lenni, útmutatóm mindenekelőtt Rákóczi Ferenc, a nagy fejedelem és Széchenyi István lett. Mostanság viszont egyre gyakrabban azt kell megtapasztalnom, hogy nagy tévedésben élek, mert, mint kiderült, ebben a kérdésben – meg sok minden egyébben – az uralkodó pártokhoz/párthoz való tartozás mondja ki a végső döntést, és nem az eddigi, közösségünkért való munkálkodásom. Ilyen értelemben pedig sokunkat rossz magyarnak tartanak azok, akik egyre fogyatkozó nemzeti közösségünkben az elmúlt mintegy tíz évben az önjelölt megmondóemberek pózában tetszelegnek.

Ők azok, akik nemzeti identitásunk megőrzéséhez például úgy járultak hozzá, hogy pénzmegvonásokkal lecsupaszítottak olyan identitástudatunkat megerősítő és megtartó művelődési intézményeket, tudományos kutatásokkal foglalkozó szakmai műhelyeket, melyek élén, úgymond, nem megfelelő, értsd alatta párthú katonák állottak. A kultúrára éppen csak csurrant, cseppent valamicske pénz – lásd a színházépítést! –, miközben százmilliókat költöttek sportlétesítményekre, amelyek, mint sokszor kiderül, nem a művelt emberek gyülekezőhelyei.

Ma sem tudjuk, esetleg csak sejtjük, miért szűnt meg a több évtizedes múlttal rendelkező irodalmi folyóiratunk, az *Üzenet*. Sőt, immár az egyetlen társadalomtudományos tartalmakat közlő *Létünk* is a süllyesztőbe került a Magyarországi Tudományos Műhelyek egyetemben. S úgy tűnik, mostanság a *Híd* is kegyvesztett lett.

Az elmúlt tíz évben az illetékesek szintén „megfeledkeztek” olyan önazonosság-tudatunkat megerősítő és megtartó kulturális folyamathordozó jubileumok méltó megünnepléséről, mint a 200 éves vajdasági magyar színházi kultúra (2016-ban), a fennállásának 150. évét ünneplő szabadkai Népkör meg az ugyancsak 150 éves folyamatos magyar nyelvű tanítóképzés 2021-ben. Az ilyen évfordulókról a magukat kultúr-nemzetnek tartó közösségek

tudományos – lehetőleg nemzetközi – konferenciákkal szoktak (meg)emlékezni. S az sem mellékes, hogy a három utóbbi a legszebb példája annak, miként és miért beszélhetünk érdemében, még hozzá politikummentesen a Kárpát-medencei magyarok együvé tartozásáról.

A felsoroltak immár művelődéstörténeti tények, amelyek a múlt időben rögzülnek. A megválaszolandó kérdéseknek a többi között annak taglalása is része lesz, hogy mi/ki okozta azokat a művelődési és tudományos életünket megnyomorító folyamatokat, melyek a perifériára terelték a megmaradásunk körülményeivel kapcsolatos oknyomozó, szakszerű kutatásokat – lásd például a szociológiát. Meg hogy mi vezetett el az egykor sokszínű és virágzó könyvkiadásunk elsorvadásához/elsorvasztásához, valamint hogy senkinek sem tűnt fel az illetékesek közül, hogy 2023-ban nincs egyetlenegy magyar könyvesboltunk sem, amelyben, ne adj Isten, megvásárolhatnánk a zEtna-, az Életjel-, netán a Forum-kiadványokat. A magyarországiakról – Kárpát-medenceiekről? – nem is beszélve.

Térségünk jövőbeli művelődéstörténeti kutatóinak azt a kérdést is meg kell majd válaszolniuk, kik/ki és milyen szempontok szerint döntöttek/döntött a felől, hogy a határainkon túl élő, de szülőföldjükhöz még mindig hűséggel ragaszkodó és erősen kötődő – ez mellesleg a gyökerek parancsa! –, Vajdaságból elszármazott magyar alkotók művei megjelenésének nem szabad teret adni, meg hogy például kinek a neve nem jelenhet meg az egyébként mindenről tájékoztatni köteles napilapunkban! Mindez pedig annak is a következménye, hogy **Eörsi István** 1990-beli figyelmeztetése nem talált meghallgatásra. A következmények ma már a megsemmisülés irányába taszítják azt a közösséget, amely egykor a lehetőséghez mérten az egyetemes magyarság nyugat felé kitárt ablaka volt.

A mostanában elsusmákolt *Híd* például a Franciaországba emigrált Fejtő Ferenc, illetve az anyaországban tiltás alatt lévő Hamvas Béla vagy éppenséggel a nyolcéves börtönbüntetésre ítélt **Eörsi István** írásait tette közzé. A vajdasági magyar színjátszás az évszázados hagyományait a kortárs nyugati folyamatokkal ötvözte, s így lett az egyetemes magyar színjátszás első megújítója a hetvenes években.

Megállítható lesz-e ez a végzetes és öngyilkos folyamat?

Aki nem becsüli meg a saját nemzete kulturális és tudományos életének örökségét, s ebek harmincadjára hagyja veszni azokat, illetve

nem ad teret az évszázadok alatt felhalmozott értékek felszínre hozásának, miközben ugyanakkor ellehetetleníti a jelen kiválóságainak tenni akarását, az a legnagyobb vétséget követi el a nemzete ellen. Ez pedig azonos az illető nemzeti közösség lassú és fájdalmas semmivé válásával.

Én úgy tudtam, hogy a demokráciát meghirdető ún. rendszerváltás leszámolt azzal a gyakorlattal is, amely az emberek politikai-erkölcsi arculatának – moralno politički lik – megítélésétől tette függővé az illető alkalmasságát egy-egy munkahely betöltése okán. Csak zárójelben jegyzem meg: a zombori technikai iskola tanáráként mondtam nemet 1967 táján az akkori igazgatónak, Milić Dušannak a párthoz való csatlakozást illetően – kellett egy magyar! –, mondván, hogy én nem tudok egyszerre két istennek szolgája lenni, mint tette volt azt Géza fejedelmünk több mint ezer éve.

Ennek ellenére 1970-ben, elnyertem azt az állami ösztöndíjat, mely lehetővé tette számomra, hogy tanulmányokat folytassak kisdoktori értekezésem megírása céljából Budapesten Sötér István akadémikus patronáltjaként. Mindez pedig azért történt, hogy a megalakított Hungarológiai Intézetben egy képzett kutató révén beindulhasson a folyamatos művelődéstörténeti kutatás.

Merem remélni, hogy az igencsak megfogyatkozott közösségünkben lesz annyi kurázsi az elkövetkezőkben, aminek révén megállítható lesz ez a számunkra végzetes és öngyilkos folyamat.

A sport meg a gasztrofesztiválok a szórakoztatás eszközei ugyan, de a létmeghatározó önazonosságtudat/identitástudat origója mindenkor kultúrafüggő kategória volt, amely az egyetemes és a nemzeti közös platformon alapult, az pedig nem tűri el a szelektivitást!

Ady Endre: Én nem vagyok magyar?

*Ős Napkelet olyannak álmodta,
Amilyen én vagyok:
Hősnek, borusnak, büszke szertelennek,
Kegyetlennek, de ki elvéri
Egy gondolaton.
Ős Napkelet ilyennek álmodta:
Merésznek, újnak,
Nemes, örök-nagy gyermeknek,*

*Nap-lelkűnek, szomjasnak, búsítónak,
Nyugtalan vitéznek,
Egy szerencsétlen, igaz isten
Fájdalmas, megpróbált remekének,
Nap fiának, magyarnak.
(S az álmosaknak, piszkosaknak,
Korcsoknak és cifrálkodóknak,
Félig-élőknek, habzó-szájuaknak,
Magyarkodóknak, köd-evőknek,
Svábokból jött magyaroknak
Én nem vagyok magyar?)*